

Петрікєєва М. В., Клець І. І.
студентки 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ — УКРАЇНСЬКИЙ АНАЛОГ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАННЯ

27 листопада 18 року в Україні офіційно розпочало роботу Державне бюро розслідувань (далі — ДБР). У ст. 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» зазначається що воно є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 6. — Ст.1, 14, 16, 26).

ДБР бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності. Сам термін «Державне бюро розслідувань» запозичений з досвіду правоохоронної діяльності США, де функціонує Федеральне бюро розслідувань (далі — ФБР) (Шемшученко Ю. Федеральне бюро розслідувань. Протидія організованій злочинності в країнах ЄС та США. — К., 2002). Головне кредо, яке висвітлено на офіційній сторінці ДБР: наша місія — встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси.

До компетенції ДБР входить розслідування широкого спектра злочинів — зокрема, ДБР займається боротьбою з організованою злочинністю, злочинами високопосадовців і правоохоронців, зокрема розслідує злочини, що вчинили такі вищі посадові особи як Президент України, повноваження якого припинено, Генеральний прокурор, Прем'єр-міністр України, Директор Національного антикорупційного бюро України, Службові особи НАБУ, САП та інші, розслідуванням справ щодо тероризму й вбивств. Також до повноважень за Законом України «Про державне бюро розслідування» належить: реалізація державної політики у сфері протидії злочинності, заходи щодо встановлення причин та умов проявів організованої та інших видів злочинності, припинення і розкриття злочинів, розроблення методики розслідування окремих видів злочинів, здійснення заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних внаслідок вчинення злочинів, розшук осіб, які переховуються від слідства, співробітництво з поліцейськими та іншими відповідними органами іноземних держав, додержання режиму захи-

щеної законом таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом. Особливим напрямком є — розслідування справ про катування і жорстке поводження з боку працівників — поліції, прокуратури, СБУ та Антикорупційного бюро. Часто його називають українським аналогом американського Федерального бюро розслідувань.

Серед правоохоронних органів США особливе місце займає Федеральне бюро розслідувань, яке діє в системі департаменту юстиції США і підпорядковане лише Генеральному прокурору США. Він є головним органом орган контррозвідки, політичного розшуку і кримінальної поліції США. Завдання ФБР — захищати США і права американських громадян, гарантовані Конституцією Сполучених Штатів. Основне зусилля ФБР зосереджені на запобіганні терористичним актам проти громадян США і розслідуванні порушень федерального законодавства, проведення оперативно-слідчих, розшукових та інших заходів в рамках розслідування кримінальних справ, боротьба з тероризмом, екстремізмом, організованою злочинністю, боротьба з корупцією у вищих органах державної влади, виконання секретних завдань і розпоряджень, а так само негласних операцій різного роду і рівня складності, здійснення нагляду за діяльністю державних відомств, перевірок даних.

На сьогодні ФБР — це організація національної безпеки, орієнтована на розвідувальну діяльність та спрямована на протидію зовнішній загрозі, ФБР поєднує у собі функції розвідки та правоохоронного органу (FBI. Federal Bureau of Investigation [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.fbi.gov/>).

Проаналізувавши діяльність цих двох органів можемо спостерігати деяку схожість, зокрема, що ДБР, що ФБР мають спільне в ідеях, функціях, мають однакову мету — боротьбу і протидію злочинності, особливо злочинами чиновників і правоохоронців, корупцією у вищих органах, розслідуванням справ щодо тероризму, вони однаково розробляють методики розслідування, ведуть спеціальні таємні операції тощо, але однаковими їх назвати не можна, адже ці два органи створювалися і розвивалися не одночасно, кожен має свою певну історію і шляхи до становлення, до того ж українське ДБР ще не має достатнього досвіду для того, щоб стояти нарівні з ФБР, яке працює з 1908 року і вважається найстарішою державною спецслужбою у світі. Тому, зрозуміло, що порівнювати досвід української структури, яка діє з 2018 року, з досвідом США навіть не варто. Оскільки такий орган в Україні діє досить недавно, все ж необхідно спиратися на досвід ФБР, якого бракує нашому аналогу — ДБР.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Деменчук Марина Олександрівна*.